

Motion

1979/80:473

av Allan Ekström
om målsägandeförhör

Vid huvudförhandling i brottmål skall *målsäganden* höras omedelbart efter åklagarens sakframställning (46 kap. 6 § RB). I det stora flertalet fall biträder ej målsäganden åklagarens ansvarstalan. Målsäganden hörs då i rättegången endast såsom bevisning.

Lagen torde bygga på den föreställningen att målsägandens utsago rent generellt har karaktär av sakframställning, alltså oavsett om han har biträtt åtalet eller ej. I enlighet härmed är det oriktigt att höra målsäganden först i samband med upptagandet av vittnesbevisningen (Ekelöf, Rättegång V. 5:e uppl. s. 146).

Mot denna ordning har det riktats kritik i olika sammanhang (Ekelöf a.a. s. 154). Denna går främst ut på att det ofta är olämpligt att låta målsäganden vara närvarande i rättssalen – sittande vid åklagarens ena sida – under det att åklagaren håller sin sakframställning. I många fall grundar åklagaren nämligen denna sin framställning just på den beskrivning av händelseförloppet som målsäganden lämnat under förundersökningen. Genom att dessa uppgifter presenteras i målsägandens närvaro kommer målsäganden lätt att påverkas därav; han blir med andra ord – låt vara omedvetet – benägen att av hänsyn till åklagaren stå fast vid vad han uppgett tidigare. Detta förhållande är i sin tur ägnat att minska bevisvärdet av hans egen utsaga inför domstolen, dvs. i många fall lända honom oförskyllt till nackdel.

Den sålunda framförda kritiken – i vilken många domare instämmer – kan tillgodoses genom att målsäganden i bevishänseende betraktas såsom ett vanligt vittne. Det saknas skäl att förbjuda en sådan ordning som stundom – med åklagarens och försvararens samtycke – tillämpas ändå, vid tillfällen när målsäganden har en verklig nyckelroll. Domstolen bör i alla fall ha frihet att bestämma, att målsäganden skall höras i samma ordning som gäller för vittne.

Det bör ankomma på vederbörande utskott att utarbeta erforderliga författningsändringar.

Med anledning av det anförda hemställs

att riksdagen beslutar om en sådan ändring av 46 kap. 6 § rättegångsbalken att förhör av målsägande må ske i samma ordning som gäller för vittne.

Stockholm den 22 januari 1980

ALLAN EKSTRÖM (m)